

Зміст

6
Що таке кросівки?

8
Анатомія кросівок

10
Термінологія
кросівок

12

Епічна історія кросівок

14
На початку був спорт

18
За межами
спортивного поля

20
Хіп-хоп:
а далі був стиль

24
1980-ті:
Золота доба,
що змінила все

28
1990-ті:
Десятиліття
лайфстайлу

30
Інтерв'ю
з Максимільєном
Н'Тарі-Калаффаром,
істориком кросівок

34

Бренди та моделі

36
Nike: Беззаперечний
номер один

40
Jordan: інша імперія
Nike

46
Adidas: Поза часом

50
Yeezy: Авангардизм

56
Puma: Претендент

60
Reebok: Аутсайдер

64
Converse: Класика

68
New Balance: Бігун на
довгі дистанції

74
Asics: Технологія понад
усе

78
Vans: Зірка
скейтбордингу

82
Інші бренди

84
Люкс

88
Інтерв'ю з Елі Коста,
колекціонером

92

Повірте хайпу: Кросівки стають масовими

- 94
Полювання на
лімітовані випуски
- 96
Колаб! Колаб! Колаб!
- 98
Незабутні колаборації
- 102
Джефф Стейпл
× *Nike SB Dunk Pigeon*:
Оригінальний руйнатор
- 106
Канье Вест:
Революціонер
- 114
Вірджил Абло:
Хайпозвір
- 116
Тревіс Скотт:
Новий король
- 120
Цифровий світ:
Стратегічний ідеал
- 124
Посібник з проведення
розіграшів
- 126
Інтерв'ю з Yeezy
Mafia, кросівкові
інформатори за
визначенням

130

Вражаючий перепродаж

- 132
Перепродаж:
Загроза чи
перспектива?
- 136
Тонкощі ринку
перепродажу
- 140
Кросівки й ринок
перепродажу:
Чесна ціна
- 144
Підробки: зворотний
бік слави
- 146
Як розпізнати оригінал
- 148
Найдорожчі кросівки
всіх часів
- 152
Інтерв'ю з Кілліаном
Дрісом, засновник
Kikikickz

154

Майбутнє кросівок

- 156
Кросівки:
Безмежний розвиток
- 158
Інновації та революція
на порозі
- 160
Персоналізація:
Позачасова традиція
завтрашнього дня,
тренд
- 162
Екологія:
Абсолютно нова гра
- 166
На шляху до більш
інклюзивного ринку
(нарешті!)
- 168
Межі зобов'язань
- 170
Інтерв'ю з Сарою
Андельман,
співзасновницею
Colette
- 172
Висновок Кросівки:
яка манія!
- 174
Інформація про
авторство фотографій
- 176
Подяки

Термін кросів

Всесвіт кросівок має свій власний лексикон, багатий на сленг та аббревіатури. Це терміни, які необхідно знати.

BNIB

Означає «Новий та упакований» (brand new in box). Означає не взувані кросівки, що продаються в оригінальній коробці з усіма бирками та аксесуарами.

Bred

Абревіатура від «чорний і червоний». Хоча цей термін з'явився завдяки лінійці *Nike Air Jordan*, він став позначати будь-які чорно-червоні кросівки.

Кемпаут

Коли фанати чекають біля магазину ніч, а іноді й кілька днів, на випуск нових кросівок.

Вхопити пару

Купити пару кросівок.

CW

Означає «colorway» — кольори, які є у переліку кольорів кросівок на коробці.

Дроп (Drop)

Протилежне до вхопити, тобто не купити пару. Також стосується випуску продукту в більш загальному сенсі.

Friends & Family

paire produite en quantité très limitée et réservée aux proches de la marque et du designer.

DS

Означає «deadstock» («мертвий товар»). Спочатку цей термін стосувався кросівок, які більше не продавалися роздрібними магазинами і були доступні лише на ринку перепродажу. Однак зараз він позначає пару, яку ніхто ніколи не приміряв і не носив.

F&F

Означає «friends & family» — рідкісні кросівки, які дарують лише друзям і родичам співробітників бренду.

ологія ОК

Fufu

Сленговий термін, що означає «підробка», який використовується для позначення контрафактних кросівок.

GR

Означає «загальний випуск» і зазвичай стосується кросівок, які є широко доступними для громадськості, на відміну від лімітованих випусків.

Грааль чи священний грааль

Грааль — це рідкісна модель кросівок, яку вкрай важко дістати. Термін також може вживатися для опису найбажанішого взуття, взуття мрії. Священний грааль — це пара, яку майже неможливо отримати.

L

Абревіатура від «lose» (Програш). «Take an L» означає програти в лотерею.

Перевірка на предмет підробки

Перевірка здійснюється для підтвердження автентичності кросівок.

OG

Спочатку означало «Original Gangster», але згодом стало означати «оригінальний». Означає найперший реліз дизайну, класичний колір або точне перевидання.

Розіграш

Онлайн-лотерея за можливість придбати пару кросівок — маркетинговий метод, який часто використовують виробники та дистриб'ютори.

Реселер

Людина, яка купує кросівки для подальшого продажу з метою отримання прибутку.

Поповнення запасів

Коли виготовляють і доставляють у магазини нову партію раніше розпроданих кросівок.

Семпл

Прототип, створений для тестування або просування, який ніколи не випускається масово.

Кросівкоман

Людина, яка колекціонує кросівки як хобі.

W

Абревіатура від «win», протилежна до «L». Мається на увазі вигравний лотерейний білет.

**За
межами**

СПОРТИВНО

Можливо, кросівки були розроблені для покращення спортивних результатів — і їхні творці довго обмежувалися лише цією роллю — але кросівки рано потрапили на вулиці, їх носили молодіжні субкультури як символ протесту.

З кожним новим соціальним і технічним досягненням кросівки переосмислювалися й набували іншого культурного значення. Цей шлях від спортивного одягу до аксесуара, що підкреслює статус, розпочався після Другої світової війни: наприкінці 1940-х років учасники «Зазу» у Франції танцювали під шалений ритм бібоп-джазу в брезентових кросівках, що стали передвісниками широкого розповсюдження цього взуття в молодіжних субкультурах.

Протягом наступного десятиліття дрес-код пом'якшився. Одяг, який носили студенти престижних американських університетів — так званий стиль Ліги Плюща — став джерелом зародження стилю кежуел. Студенти американських коледжів перейняли більш вільний стиль, не знімаючи кросівок після занять у спортзалі та накидаючи блейзер на плечі.

Кросівки стали символом бунтарства, неприйняття суспільних норм. І незабаром їхні перші непевні кроки поширились далеко за межі американських кампусів.

У 1950-х роках з'явилися кіно й телебачення, які сприяли поширенню масової культури. Зірки кіноекрана, такі як Джеймс Дін, Марлон Брандо та Мерилін Монро, почали носити взуття *Converse* та *Keds*, яке так цінували спортсмени, поширюючи серед молодих вболівальників ідею про те, що кросівки можна носити й поза спортивним полем.

Водночас інші субкультури взяли на озброєння кросівки, мотивовані тим самим бажанням відкинути традиції. Хіпі, скейтери чи навіть рок-зірки носили їх у парі з джинсами, а телебачення та преса допомогли розповсюдити цю ідею: у 1971 році Мік Джаггер (Mick Jagger) одружився у кросівках *Chuck Taylor All Stars*.

Поступово кросівки захопили вулиці. У малозабезпечених районах Нью-Йорка вони стали практично життєво необхідним модним аксесуаром.

Чи
знаєте
ви?

Сполучені Штати завжди були епіцентром різних перевтілень кросівок, але не лише американці задавали тренди. У Великій Британії наприкінці 1970-х років футбольні фанати запровадили власний стиль кежуел, відмовившись від характерного для 1960-х років вигляду скінхедів, щоб уникнути уваги поліції. Спочатку вони носили найвитонченіші моделі Adidas і Reebok, а потім менш відомі бренди, привезені з подорожей Європою, щоб удосконалити свій буденний образ. Їхній повсякденний стиль витримав випробування часом, і його можна побачити на трибунах і сьогодні.

ГО ПОЛЯ

Розворот, ліворуч

Мерилін Монро та Кіт Андес у фільмі Фріца Ланга *Clash by Night* (Сутичка вночі) 1952 року.

Монро взута в культову модель *Keds Champion*.

Розворот, праворуч

Англійські студенти носять кросівки як повсякденний одяг, 1986 рік.

Праворуч

Англійські футбольні хулігани, пов'язані з футбольним клубом *West Ham United FC* у фільмі Ніка Лава 2009 року *The Firm* («Фірма»).

NIKE

NIKE

NIKE

NIKE

NIKE

Моделі

N

1972
Cortez

Перш ніж стати улюбленими кросівками Форреста Гампа, кросівки Cortez ознаменували вдалий дебют Nike. Випущені на початку 1970-х років, вони здійснили революцію в бігу завдяки своїй підошві у формі ялинки та закріпили репутацію бренду. Пізніше кросівки Cortez стали зразком лайфстайлу з каліфорнійським колоритом.

1973
Blazer

Blazer став першою віхою в довгій співпраці Nike з баскетболом. Представлений у 1973 році, з метою допомоги бренду вийти на цей багатонадійний ринок і конкурувати з Adidas та Converse, високий топ злетів на корти ще до того, як його взяли на озброєння скейтери. Простота дизайну — це секрет їхньої незмінної привабливості.

1982
Air Force 1

Найпопулярніша модель Nike була створена дизайнером Брюсом Кілгором (Bruce Kilgore) і названа на честь президентського літака США Air Force 1. Представлена у 1982 році як взуття для баскетболу, ця модель була популяризована реп-виконавцями та швидко вийшла за межі спортивних майданчиків, перетворившись на світовий повсякденний базовий одяг.

NIKE

NIKE

NIKE

NIKE

NIKE

39

ike

1985
Dunk

Кросівки *Dunk*, що прославилися завдяки гучній співпраці з такими знаменитостями, як Тревіс Скотт (Travis Scott), сьогодні є однією з найвідоміших моделей *Nike*. Випущені в баскетбольному каталозі компанії в 1985 році, через кілька місяців після *Air Jordan 1*, які були схожі ззовні — обидві моделі були розроблені Пітером Муром (Peter Moore) — кросівки *Dunk* здобули великий успіх серед скейтерів. У 2002 році вийшла версія, розроблена спеціально для скейтбордингу, яка стала культовою: *Nike SB Dunk*.

1987
Air Max 1...

Цей символ успіху *Nike* на ринку лайфстайлу спочатку був створений для відродження лінійки бігових кросівок компанії в 1987 році. Але революційний дизайн Тінкера Хетфілда з вирізаною підошвою, що демонструвала технологію *Air*, припав до душі не лише спортсменам. *AirMax 1* стали невід'ємним атрибутом вулиць, як і вся лінійка *Air Max*, що з'явилася згодом.

...і кожна наступна модель Air Max

Розпочата *Air Max 1*, лінійка *Air Max* наповнена моделями, які розвивалися за схожою траєкторією. Спочатку призначені для бігу, дедалі сміливіші моделі *Air Max 90*, *95*, *97* і *Air Max Plus* стали використовуватися як повсякденний одяг, зміцнивши позицію *Nike* як світового виробника спортивного одягу номер один.

Найдор

кросівки всіх часів

1 **Nike Air Yeezy 1**

1,8 мільйона доларів

Світовий рекорд був встановлений 26 квітня 2021 року на аукціоні Sotheby's. Кросівки, про які йдеться, були прототипом *Nike Air Yeezy 1*, в яких Каньє Вест виступав на церемонії вручення премії «Греммі» у 2008 році.

ОЖЧИ

Деякі кросівки досягають астрономічних цін. Однак рекордні ціни на кросівки, як правило, виходять за межі традиційного ринку перепродажу й часто стосуються пар, які носили під час легендарних моментів в історії — більшість із них з Майклом Джорданом у головній ролі.

2 Nike Air Ship

1,47 мільйона доларів

Ця пара, яку Майкл Джордан взув 1 листопада 1984 року і підписав власноруч, була першими кросівками Nike, які він носив до того, як отримав свою фірмову модель.

3 Air Jordan 1 High

615 000 доларів

Майкл Джордан взув ці кросівки 25 серпня 1985 року під час товариської гри в Трієсті, Італія, яка запам'яталася тим, що гравець розтрощив щит, виконуючи слем-данк. Пара побила рекорд найдорожчих кросівок в історії у серпні 2020 року на аукціоні Christie's.

4 Air Jordan 1 High

560 000 доларів

Ще одна пара, яку носив Його Повітряність, також *Air Jordan 1 High* 1985 року випуску в культовому біло-червоно-чорному кольорі. Вона потроїла свою оціночну вартість і була продана за понад півмільйони доларів на аукціоні Sotheby's у травні 2020 року.